Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder
Miljøvernavdelingen

Tvedestrand kommune
Postboks 38
4901 TVEDESTRAND

Deres ref.	Vår ref. (bes oppgitt ved svar)	Dato
	2016/13157	16.12.2016

Vedtak etter verneforskrift om klippeblåvinge som prioritert art. Dispensasjon til riving av sjøbod/naust og oppføring av bolig – Krokvåg gnr 90 bnr 2

Vi viser til e-post fra Tvedestrand kommune datert 24/8-2016, vedrørende søknad fra grunneier av gnr. 90 bnr. 2, om dispensasjon fra forskrift om klippeblåvinge som prioritert art til riving av sjøbod/naust, oppføring av nybygg og justering av vei. Vi beklager lang saksbehandlingstid som skyldes kapasitetsutfordringer ved miljøvernavdelingen.

Vedtak
Fylkesmannen gir dispensasjon fra forskrift om klippeblåvinge som prioritert art §§ 3 og 4, jf. § 8, til riving av eksisterende sjøbod/naust, oppføring av ny bygningsmasse og justering av vei på eiendom gnr/bnr 90/2 som omsøkt, på følgende vilkår:

1. For å unngå forstyrrelse av klippeblåvingen i sin mest aktive periode (april-september), må anleggsarbeidet foregå i perioden 1.oktober til 1.april.
2. Dersom justering av veg krever sprengningsarbeid, må dette avklares med Fylkesmannen i god tid før arbeidet starter.

Dersom det oppstår uforutsette komplikasjoner i anleggsfasen som kan påvirke ikke-opparbeidede arealer utenfor omsøkte tiltaksgrenser, skal Fylkesmannens miljøvernavdeling og/eller SNO underrettes umiddelbart, slik at situasjonen kan bli vurdert, avklart og fulgt opp av forvaltningsmyndigheten.

Bakgrunn og historikk
Klippeblåvinge (Scolitantides orion) er en av Norges mest sjeldne dagsommerfugler og vurdert til å være kritisk truet (CR), jf. Norsk rødliste 2015, og totalfredet i Norge. Arten er per i dag bare kjent fra to begrensede områder i Østfold og ett i Aust-Agder og fikk status som «prioritert art» med økologisk funksjonsområde (ØFO) ved kgl.res. 20. mai 2011. Globalt finnes arten i mer eller mindre isolerte populasjoner fra Spania og Tyrkia i Sør-Europa gjennom Kaukasus og Mongolia til Kamtsjatka i det nordlige Asia.

Klippeblåvinge flyr i mai-juni og er i larvestadiet spesielt tilknyttet planten smørbukk (*Hylotelephium maximum*) som trives på soleksponerte berg nær sjøen. Det ble gjennomført et grundig og omfattende kartleggingsarbeid i forbindelse med at klippeblåvinge ble utpekt som en prioritert art, og i forbindelse med fastsettelse av dens økologiske funksjonsområde. Siden har det vært utført jevnlige kartlegginger for å vurdere bestandens utvikling i Tvedestrand (og i Østfold). Feltundersøkelser gjennomført av Norsk Institutt for Naturforskning (NINA) viser at det ikke er gjort sikre observasjoner i ØFO for klippeblåvinge i Tvedestrand de fire siste årene. Det svenske konsulentfirmaet Ecocom AB har på oppdrag av Fylkesmannen i 2015 befart historiske lokaliteter og økologisk funksjonsområde i Tvedestrand og Risør, og vurdert hvilke arealer som har de beste kvalitetene som habitat for klippeblåvinge. Kunnskapsgrunnlaget i denne saken baserer seg på

resultater fra NINA og Ecocom sine kartleggingsrapporter og observasjoner innhentet ved egne befaringer i området.

Aktuelle eiendom er uregulert og er i kommunedelplan kystsone avsatt til boligformål. Eiendommen ligger innenfor byggegrense mot sjø og tiltaket krever dispensasjon fra plankrav. I tillegg ligger eiendommen innenfor hensynssone naturmiljø – klippeblåvinge.

Grunneier av gnr/bnr 90/2 søker derfor om dispensasjon fra naturmangfoldloven (nml.) § 24 og forskrift om klippeblåvinge som prioritert art § 3, om riving av sjøbod/naust, oppføring av nybygg og justering av vei.

Juridisk grunnlag
Omsøkte tiltak innebærer terrenginngrep i det økologiske funksjonsområdet for klippeblåvinge ved Krokvåg i Tvedestrand kommune. Tiltaket må derfor behandles etter Forskrift om klippeblåvinge (Scolitantides orion) som prioritert art (FOR-2011-05-20-522), heretter kalt forskriften.

Forskriften § 2 lyder:

> «*Formålet med forskriften er å ivareta klippeblåvinge i samsvar med forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 første ledd.*»

Naturmangfoldloven (nml.) § 5. *(forvaltningsmål for arter)* første ledd lyder:

> «*Målet er at artene og deres genetiske mangfold ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. Så langt det er nødvendig for å nå dette målet ivaretas også artenes økologiske funksjonsområder og de øvrige økologiske betingelsene som de er avhengige av.*»

Forskriften § 3 lyder:

> «*Enhver form for uttak, skade eller ødeleggelse av klippeblåvinge er forbudt. Som ødeleggelse regnes uttak, ødeleggelse eller skade av vertsplanten smørbukk (Hylotelephium maximum) i det økologiske funksjonsområdet for klippeblåvinge og andre handlinger dersom de er egnet til å skade, forstyrre eller på annen måte forringe individer av arten.*»

Forskriften § 4 første ledd, andre ledd, første og andre punktum, og tredje ledd lyder:

> «*Som økologiske funksjonsområde for klippeblåvinge regnes i forskriften artens leveområder. I det økologiske funksjonsområdet for klippeblåvinge er bruk som tar hensyn til klippeblåvingens leveområder tillatt. Annen bruk er ikke tillatt.*
> *Oppføring av nybygg og større tilbygg, masseuttak, utfylling og lagring av masser og skogplanting er forbudt.*»

Dispensasjonsadgang – Fylkesmannens kompetanse
Fylkesmannen er forvaltningsmyndighet etter forskriften, jf. forskriften § 7.
Dispensasjonsadgangen fremgår av forskriften § 8, hvor første ledd, første punktum lyder:

> «*Fylkesmannen kan, etter søknad, gjøre unntak fra forbudene i § 3, § 4 annet ledd annet punktum og § 4 tredje ledd, i samsvar med naturmangfoldloven § 24 femte ledd.*»

Naturmangfoldloven § 24 femte ledd lyder:

> «*Myndigheten etter loven kan gjøre unntak fra forskrift etter § 23 dersom det ikke forringer artens bestandssituasjon eller bestandsutvikling, eller dersom vesentlige samfunnshensyn gjør det nødvendig.*»

Etter nml. § 7 skal prinsippene i nml. §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Dette gjelder prinsippet om kunnskapsgrunnlaget (§ 8), føre-var prinsippet (§ 9), prinsippet om økosystemtilnærming og samlet belastning (§ 10), prinsippet om at kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver (§ 11), og prinsippet om miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder (§12).

Beskrivelse av tiltaket
Tiltakshaver ønsker å rive eksisterende sjøbod/naust, oppføre nybygg med garasje og justere vei. I følge innsendte oversiktskart som viser plassering av ny bygningsmasse er det behov for å justere eksisterende vei for å sikre adkomst til bakenforliggende P-plass og brygge. I søknaden opplyses det imidlertid ikke om at det er behov for sprengningsarbeid i fast fjell i forbindelse med de omsøkte tiltakene.

Fylkesmannens vurdering
Aktuelle eiendom er uregulert og er i kommunedelplan kystsone avsatt til boligformål. Eiendommen ligger innenfor byggegrense mot sjø. I tillegg ligger eiendommen innenfor hensynssone naturmiljø – klippeblåvinge. I dette brevet behandles tiltakene kun etter Forskrift om klippeblåvinge som prioritert art. Tiltakene må også behandles etter annet gjeldene lovverk.

Siden klippeblåvinge ble utpekt som en prioritert art har det vært utført årlige kartlegginger for å vurdere bestandens utvikling i Tvedestrand (og i Østfold).

Årsakene til at klippeblåvingebestanden er sterkt redusert er sammensatt, men menneskelige inngrep og gjengroing regnes som de største truslene mot klippeblåvingen og dens habitat. De fire siste årene har det ikke blitt påvist funn av klippeblåvinge (verken egg, larver eller ferdig utviklede sommerfugler) i Tvedestrand, og populasjonen i Tvedestrand karakteriseres som å være i en svært kritisk situasjon.

Det gjennomføres årlig bestandskartlegging av klippeblåvinge i Tvedestrand, og med bakgrunn i informasjon som fremkommer i rapportene fra kartleggingen mener Fylkesmannen at kunnskapsgrunnlaget om artens bestandssituasjon, utbredelse og økologiske tilstand er tilfredsstillende for å kunne fatte en beslutning i saken (jf. nml. § 8). Føre-var-prinsippet, jf. nml. § 9, tillegges følgelig liten vekt i denne saken.

Påvirkningen av et økosystem skal vurderes ut ifra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. nml. § 10. I de senere år har det blitt gitt tillatelse til utvidelse av to fritidsboliger, etablering av veg til Sørlandsleia hyttefelt, utbedring av fv. 411 og sluttføring av et regulert næringsareal som berører ØFO. Samlet er tiltakenes totale arealbeslag omfattende innenfor ØFO, men basert på Ecocom sin kartlegging i 2015 og vurderinger av ØFO som belyser potensielt habitat for klippeblåvinge er det lite potensielt habitat som har blitt berørt i disse sakene. I andre saker hvor potensielt habitat for klippeblåvinge berøres har Fylkesmannen satt vilkår i vedtaket om gjennomføring av kompenserende tiltak. Dersom de omsøkte tiltakene kan gjennomføres uten at forekomster av smørbukk berøres er det ikke aktuelt å kreve gjennomføring av kompenserende tiltak.

Omsøkte nybygg (BYA 128m^2) vil sette et større fotavtrykk enn eksisterende sjøbod/naust (ca. 65m^2). Eiendommen er i stor grad påvirket av tidligere tiltak, og er i sin helhet vurdert til ikke å være spesielt egnet som potensielt habitat for klippeblåvinge (jf. vurderingene til Ecocom i 2015). I forbindelse med befaring ble det likevel observert smørbukk langs etter og på toppen av fjellskjæringen ved eiendommens nordgrense. Ut i fra innsendte kart ser det ikke ut til at omsøkte nybygg vil berøre kjente forekomster av smørbukk, men veijusteringen kan berøre forekomster av smørbukk på eiendommens nordlige del. Smørbukk står helt sentralt i klippeblåvingens livssyklus, og det er viktig at det vises hensyn til forekomster av denne planten. Fylkesmannen mener likefullt det kan aksepteres at et svært begrenset antall smørbukk berøres i forbindelse med gjennomføring av omsøkte tiltak, da vi anser at omfanget er så lite at det ikke vil føre til risiko for at artens bestandssituasjon eller bestandsutvikling forringes, jf. nml § 24.

Basert på kartleggingsrapporter fra NINA, Ecocom sin rapport fra 2015 og gjennomførte befaringer på stedet, vurderer Fylkesmannen at omsøkte tiltak ikke fører til nevneverdig risiko for forringelse av arten klippeblåvinge og dens bestandssituasjon eller dens bestandsutvikling. Omsøkte tiltak vil etter vår vurdering ikke medføre nevneverdig økt samlet belastning for klippeblåvinge, jf. nml. § 10. Vi mener imidlertid at det er nødvendig med forebyggende tiltak (jf. vilkår i vedtaket) slik at hensynet til klippeblåvinge sikres ivaretatt i størst mulig grad.

Prinsippet om at tiltakshaver skal dekke kostnadene ved miljøforringelse (jf. nml. § 11) er relevant, og det vil være aktuelt med oppfølging av arbeidet underveis i prosessen, og når arbeidet er sluttført. For å

unngå forstyrrelse av klippeblåvingen i sin mest aktive periode (april – september) må anleggsarbeidet foregå i perioden 1. oktober til 1. april. Eventuelle kostnader knyttet til forebyggende tiltak må tiltakshaver dekke.

Det er ikke opplyst om terrenginngrep i form av sprengning i forbindelse med dette arbeidet. De vilkår som er knyttet til dispensasjonen vil etter Fylkesmannens vurdering sikre at krav til miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder er oppfylt, jf. nml. § 12.

Konklusjon
Med bakgrunn i vurderingene over mener Fylkesmannen det er grunnlag for å innvilge dispensasjon til riving av sjøbod/naust, oppføring av bolig og justering av vei på gnr/bnr 90/2 som er avsatt til boligformål i kommunedelplan kystsone. Fotavtrykket til omsøkt ny bygningsmasse er vurdert til ikke å være potensielt klippeblåvingehabitat, men justering av vei kan berøre forekomster av et mindre antall av vertsplanten smørbukk. Fylkesmannen aksepterer tap av et meget begrenset omfang av vertsplanten smørbukk, da dette vurderes til ikke å medføre risiko for at artens bestandssituasjon eller bestandsutvikling forringes.

For å redusere risiko for skade på naturmangfoldet setter Fylkesmannen vilkår for dispensasjonen, her under krav til forebyggende tiltak. Dersom tiltaket gjennomføres i henhold til plantegninger som er presentert i saken, og etter de vilkår som er satt i dette vedtaket, anses ikke tiltaket å forringe klippeblåvingens bestandssituasjon eller bestandsutvikling, jf. nml. § 24 femte ledd, eller være i strid med formålet i forskriften, jf. § 2.

Vedtak
Fylkesmannen gir dispensasjon fra forskrift om klippeblåvinge som prioritert art §§ 3 og 4, jf. § 8, til riving av eksisterende sjøbod/naust, oppføring av nybygg og justering av vei på eiendom gnr/bnr 90/2, på følgende vilkår:

1. For å unngå forstyrrelse av klippeblåvingen i sin mest aktive periode (april-september), må anleggsarbeidet foregå i perioden 1.oktober til 1.april.
2. Dersom justering av veg krever sprengningsarbeid, må dette avklares med Fylkesmannen i god tid før arbeidet starter.

Dersom det oppstår uforutsette komplikasjoner i anleggsfasen som kan påvirke ikke-opparbeidede arealer utenfor omsøkte tiltaksgrenser, skal Fylkesmannens miljøvernavdeling og/eller SNO underrettes umiddelbart, slik at situasjonen kan bli vurdert, avklart og fulgt opp av forvaltningsmyndigheten.

Vedtaket kan påklages innen tre uker fra det tidspunkt underretning om vedtaket er kommet frem, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29.

En eventuell klage skal fremsettes for Fylkesmannen i Aust- og Vest-Agder, jf. forvaltningsloven § 32.

Vi gjør oppmerksom på retten etter forvaltningsloven § 18, jf. § 19, til å se sakens dokumenter.

Med hilsen

Ingunn Løvdal
ass. miljøverndirektør

Arnstein Knutsen Engemyr
rådgiver

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.
Saksbehandler: Arnstein Knutsen Engemyr, tlf: 37 01 75 88

Kopi til:
Miljødirektoratet sendt per e-post